

*Mervi
Pakkanen*

*KISKOJEN KAIKU
sukupolvien takaa*

Kiskojen kaiku

Mervi Pakkanen

Kiskojen kaiku
sukupolvien takaa

© 2019 Pakkanen Mervi

Kustantaja: BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-330-140-5

Tämä teos on syntynyt muistoille, joista jotkut viipyvät niin, että niitä voi makustella ja myös peilata toisten kautta. Näkökulmasta riippuen muistot voivat palvella meitä, vahvistaa ja muistuttaa olennaisesta.

Kiitokset kanssakulkijoilleni. Kahdelle isoäidille, jotka ovat olleet elämässäni erilaisina mutta läsnäolevina. He ovat osaltaan todentaneet elämän monimuotoisuutta ja yllätyksellisyyttä. Heidän läsnäolonsa on kantanut lapsuuttani, vaikka heidän oma taustansa on jäänyt monilta osin aavistuksiksi. Muistot ovat syntyneet lapsen epätasmaisesta ja vielä kehittyvästä kyvystä kohdata aikuisuutta.

Kiitos Eijalle, joka on antanut uskoa kirjoittamisen voimaan ja merkitykseen itsensä ilmaisun välineenä.

Kiitos Marille, joka on ollut kiinnostunut teksteistäni ja löytänyt omaa tapaani kirjoittaa.

Kiitos Helenalle, joka on innostanut löytämällä teksteistäni yleistettäviä merkityksiä sekä omintakeisia sanontoja.

Kiitos myös Myllykosken kotiseutuyhdistykselle ja entisille rautatieläisille, jotka ovat antaneet arvokasta tietoa teokseni taustalle.

Ennen kaikkea erikoiskiitos pitkäaikaiselle elämänkumppanilleni Pekalle, joka rakkaudessaan on tarjonnut tukevan pohjan tarkastella myös sitä pientä tyttöä, joka itse olen ollut.

Mervi Pakkanen

Prologi I

En huoli ketään.

Näin luki eräänä päivänä postin tuomassa kortissa, jossa oli avaraa peltoa, pitkää heinää ja kiskot. Pellon laidassa musta juna jyskytti ylämäkeä niin, että veturin savupilvet pölläyttelivät uhkuvia terveisiä lempeälle taivaalle. Kortti oli Sinikalle. Hapertuvat kirjaimet oli sijoitettu tiiviisti kirjoitustilan ylä- ja alareunaan niin, että niiden väliin jäi kuin tyhjä taulu.

Tuossa taulussa Sinikka näki itsensä, jyskyttämässä junan mukana kauas. Tänä vuonna, ensi vuonna, joskus, ei koskaan. Tänä vuonna ensi vuonna joskus ei koskaan. Tänävuonnaensivuonna joskuseikoksaan. Sanat painoivat Sinikan mieltä niin, että rytmi sekosi ja vahvistui sa-

manaikaisesti. Juna jatkoi kulkuaan. Välillä sen vauhti hiljentyi uhkaavasti, mutta sen suunta oli niin selvä, ettei pysähtyminen ollut enää mahdollista. Juna takoi ulos kortista.

Prologi II

Perillä odotetaan

Pululla on sielun silmät. Ne säteilevät niin, ettei pimeinkään yö niitä peitä eikä kirkkain häikäisy sokaise. Pulun rinnassa palaa ikuinen halu toisen luo. Sen siivissä on tiiviisti lähekkäin niin monta sulkaa, että ne pystyvät halaamaan kaipuun ilmaa, kunnes tunnistavat reitin sen ihmisen luo jota oikein kovasti rakastaa.

Sellainen kaipuu kuin pululla on ei ole syntymässä saatu. Se syntyy kun perillä odotetaan ja että on aina tervetullut.

Kaksi isoäitiä

Aseman mummo ja Tienristin Taava

-Äitiäsi ei tapa mikään, sanoi Kyllikki Onnille.

-Sitkeä se on henki sinunkin äidilläsi, vastasi puolestaan Onni.

Tästä keskustelusta Sinikka tiesi äidin ja isän olevan yhtä mieltä siitä, että Aseman mummo ja Taava ovat molemmat vahvoja ja sitkeähenkisiä.

Sinikkaa hämmensi vain se, onko parempi kuljeskella vai nökötellä aloillaan. Aseman mummosta äiti valitti, ettei tämä koskaan lähtenyt tuvastaan mihinkään, ei käynyt koskaan Aseman takana eikä tulisi sellaisia häitä eikä hautajaisia, jotka hänet saisivat liikkeelle. Mummo on junien kyttääjä vaan ei kyytiläinen. Edes kylähullun mainetta ei saa paikallaan olostaa, sanoi äiti. Aseman mummon mielestä hyvän elämän tae oli juuri arkipäivän samoina toistuvissa

kaavoissa ja aikatauluissa.

Aseman mummon oikea nimi oli Hilja Helli. Kyllikki olisi halunnut antaa tyttärelleen saman nimen kuin omalla äidillään, mutta Onni oli valinnut Sinikan.

Sinikka ei koskaan, ei koskaan käyttänyt Aseman mummon oikeaa nimeä, vaikka äiti lausui sitä ihaillen ja hitaasti, katse ylöspäin ja leuka koholla. Tällä ihailulla Kyllikki ei saanut olemattomaksi mitään eikä ketään, niin kuin ei mummokaan Turmelusta joka oli turha risti, pirun vaivaksi panema. Ei kuulu iholle, mutta hankaa vereslihalle.

-Mikä olisi sinulle hyvä nimi, kysyi Sinikka kerran mummolta.

-Ihan mikä vain, kunhan nimeen ei liity asemaa, oli vastaus.

Mummo asui tehtaan kylässä, mutta silti Sinikka teki ison valinnan. Hän päätti kutsua mummoa juuri Aseman mummoksi tämän oikean, muka runollisen kau-

niin nimen vastapainoksi. Sinikan perustelu toimi. Nimi on ainutkertainen kutsumanimi. Kaverit ihastelevat sitä, se on napsakka ja kuulostaa yhtäikaa menevältä ja pysähtyvältä. Ihan kuin juna. Se maistuu, haisee ja auttaa säätelemään itseään. Viimeinen veto oli paras, koska mummolle se oli tärkeintä elämässä. Mummo hallitsi itseään sillä, että sekoitti kaksi sokeripalaa kahviin ilta-päivällä, kävi pikkuhuussissa vain kerran päivän aikana ja isolla asialla kerran viikossa.

Taava on pelkkä kusiruikku.

Näin sanoi Kyllikki, jonka mielestä Taavasta ei jää minkäänlaista jälkeä mihinkään. Taava oli niin lyhyt ja laiha. Yksi mitättömyys.

Sinikka tiesi, missä Taavan kusijälki oli. Hän oli nähnyt Taavan mustan virsikirjan toisella aukeamalla selvän kirjoituksen "KUSTAAVALLE, rippi-isä". Taavan oikea nimi oli siis Kustaava. Sinikka yritti totutella nimeen. Kusta Kustaa, Kustaava, molemmat jalat, ympäri, hoki hän rytmisesti hyppiessään ruutua. Taava, hän lopetti ja nosti palikan maasta. Kustaava olisi ollut runollisempi nimi, mutta lopulta Sinikalle oli sama kumpaa nimeä käytettäisiin.

Pelkkä Taava oli ristiriidassa sen hennon, kepoisen ja rauhoittavan äänen kanssa, jolla tämä lauloi piupali-paupalia tai kookookoota. Myös laulut olivat ristiriidassa äänen kanssa. Kädet sanoo vain lip ja lap, mutta kengän kannat kookoo-KOO. Kusimaakari. Kusimaan

Kari. KK. Kusimaan asukki, niin kuin Sinikka. Taavalla oli nimi, joka muistutti Sinikkaa omasta hävettävästä piinasta ja pidätyskyvyn puutteesta, joka kasteli housut melkein missä tahansa. Paitsi ei Taavan luona.

Sinikalle Kustaava merkitsi yhä kiinteämpää yhteyttä kusiruikkuun, ja oli samalla tae hengenheimolaisuuden tuomasta siteestä pitkään ikään. Taavan mielestä kusimaakari oli ihminen, joka on kasvanut sitkeäksi kuin mies eli kompostibakteeri.

Taava oli levoton sielu, jolle juna oli henki ja elämä sekä kiskojen rytmi hänen lempilaulunsa. Taava ajatteli sitä eli tätä ja liikkui sinne eli tänne. Sinikalle Taavan tapa tarkoitti erikoista sitkeyttä, koska oli kuljeskeltava aina silloin kun mieli tekee ja mahdollisuus on.

Taava antoi alati uusien maisemien suhahdella elämäänsä. Hän nautti kulke-

misesta nyt, kun Matteus oli hänet jättänyt ja sittemmin vielä kuollut. Samalla näet Matteus jätti hänelle ikuisesti voimassa olevan leskenlipun, jolla pääsi vapaasti matkustamaan valtionrautateilla.

-No, nyt ne soittaa Kajaanista, tuhisi Kyllikki Onnille. -Äitisi on taas eksyksissä.

Ei Taava eksyksissä ollut, ei sinne päinkään. Hän tuumasi vain, että kah kun sattui tällainen suunta eli kulkupeli. Taava tiesi Kyllikin marmatuksen, mutta se vain nauratti häntä yhtä hillittömästi kuin taannoin itketti, kun Matteusta ja häntä vihittiin tuulisessa säässä ilman todistajia ja pakon edessä. Taava oli alkanut itkeä itkemistään eikä saanut itseään hillityksi. Koska ei onnistunut käyttäytymään omissa häissään, ei Taavalla ollut siihen paineita junan penkillä istuessaan. Ei vaikka muut matkustajat olisivat vaatineet

Mitä tiedät isovanhemmistasi?

Jokainen meistä on osa sukupolvien tarinaa, joka jää monilta osin aavistukseksi. Se voi sisältää lumoavaa kiehtovuutta, mutta myös hämmennystä ja kuolemaa.

Tämä teos kertoo työstä, Sinikasta, jolla on kaksi erilaista isoäitiä. Näiden molempien luona Sinikka saa viettää aikaansa ja näiden molempien taustaan liittyy omalla tavallaan rautatie. Uteliaisuutensa, mielikuvituksensa ja herkkyytensä avulla Sinikka alkaa muodostaa omaa identiteettiään.

Mervi Pakkasen taitava omaäänisyys on saanut kiitosta lapsen näkökulman esiin tuomisesta.

Tätä ovat syventäneet psykologin ammatin sekä erilaisten kirjallisuuden ja kirjallisuusterapian yliopisto-opintojen lisäksi yhdeksän lapsenlapsen isovanhemmuus.

ISBN 978-952-330-140-5

9 789523 301405

Kannen toteutus Pekka Pakkanen